

Sínia i font de Montgròs

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Prop de la masia de Montgròs, al sector nord-oest del terme municipal
Emplaçament	Ctra. C-37 z, al km. 84,5 camí direcció N-W. Passada l'Urpina continuar direcció N uns 3 km.
Alçada:	410
Coordenades:	
Latitud:	41.69035
Longitud:	1.73939
UTM Est (X):	395094
UTM Nord (Y):	4616165

Classificació

Número de fitxa	08098-315
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Contemporani
Segle	XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	El mecanisme de la sínia es conserva força bé. La caseta i l'entorn natural es troben en estat d'abandonament.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08097A012000020000EG
Fitxes associades:	
<u>Montgròs</u>	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dc., 13/01/2016 - 01:00

Descripció

Sínia construïda al lloc on hi havia la font de Montgròs, uns 100 m al sud-oest de la masia del mateix nom. La sínia es troba dins un cobert fet de totxana i conserva el mecanisme habitual d'una sínia de tracció animal amb una biela. L'arbre o eix està fixat a una biga de ferro encastada a les parets. De l'eix en surt la perxa amb el seu balancí, on anava fermat l'animal que donava voltes. A la part superior té una roda horitzontal on, mitjançant un joc d'engranatges, el moviment rotatori horitzontal es transformava en el moviment rotatori vertical que feia moure una altra roda més gran, situada a la part superior d'un pou, construït també amb totxana. Aquesta roda feia girar una cadena que baixava al fons del pou i que, mitjançant un mecanisme de dos taps de goma, feia bombejar l'aigua per l'interior d'un tub de ferro. Al costat de la mina hi ha una altra bomba, de petites dimensions, que devia funcionar en temps més recents. Aquesta sínia proporcionava aigua a la masia de Montgròs i servia també per regar horts. L'antiga font de Montgròs era una font de clot però actualment ha quedat desapareguda. El pou de la sínia, en canvi, encara té aigua. La sínia de taps es va generalitzar a principis de segle XX i va substituir la sínia de catúfols, que també era activada amb tracció animal. Més endavant es va imposar la sínia de pistons, activada mitjançant bieles.

Observacions:

Informació oral facilitada per Josep Cots.

Història

En època medieval la masia de Montgròs apareix amb el nom llatinitzat de "Monte Grosso". A les darreries del segle XVI o primers del XVII els Servitge (del mas Servitge, avui can Batlle) passen a ser propietaris també del mas Montgròs, de manera que Valentí Servitge, fill de Bernat, és hereu dels dos masos. L'any 1654 l'hereu del mas era Valentí Seravija, oncle de Jaume Seravija, hereu de can Batlle. Aquest any Valentí va fer un llegat a la desapareguda capella de Santa Margarida (CAPDEVILA, 2006: 42). Al primer quart del segle XVIII els Servitge perden la titularitat del mas Servitge però mantenen el mas Montgròs, que resta en mans de Jaume Servitge (CAPDEVILA, 1997: 23). No en tenim més notícies fins al segle XX. Entorn de 1950 Josep Gallart Folch va adquirir can Batlle, la masia de Montgròs i, poc després, el mas Coll. Els Gallart procedien d'una família d'indians de la Bisbal d'Empordà que es van establir a Barcelona, on també eren propietaris del Palau de les Heures. Josep Gallart va ocupar un alt càrrec a la companyia d'automòbils Hispano-Suïza i era també col·leccionista de pintura. Gallart va fer una important reforma i ampliació a can Batlle, que s'havia de constituir en la seva casa pairal, i l'any 1952 va fer una remodelació semblant al mas Coll amb la intenció de convertir-lo en una torre residencial que havia de ser per la seva filla. A Montgròs no hi ha indicis de cap remodelació semblant, però en canvi els Gallart van construir una sínia de propulsió animal al costat de la font de Montgròs, la qual servia per canalitzar l'aigua fins al mas i també per regar horts. Els Gallart van estar poc temps a Sant Salvador de Guardiola i van vendre la finca als Riera, de Manresa. Aquests van vendre Montgròs, així com també can Batlle, a la família Rosell, propietaris de Pienso Ganador, de Manresa. Recentment, la finca ha tornat a canviar de propietari. Així doncs, la sínia va ser habilitada a la dècada de 1950.

Bibliografia

CAPDEVILA I PLANS, Jaume (2006). Castell de Guardiola. Els orígens de Sant Salvador de Guardiola. Segles X-XIV (premi Excursionisme 2004), Centre Excursionista de la Comarca del Bages, Manresa, p. 132.

CAPDEVILA PLANS, Jaume (1997). "Capítols matrimonials, donacions i deixes de fe, creences, últimes voluntats, contractes agrícoles, contractes forestals, testaments". Quaderns de la Guíxola, núm. 5 (gener de 1997), Cercle Cultural la Guíxola, Sant Salvador de Guardiola, p. 23, 31, 38-39.

